

В. ПОТАПЧУК

м. Рівне

tatvolod@ukr.net

ПРОФЕСІЙНО-ВАЖЛИВІ ОСОБИСТІСНІ ЯКОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті розглянуто професійно-важливі особистісні якості майбутнього вчителя музичного мистецтва. Розглянуто, що найбільшу професійну значущість для майбутнього фахівця мають особистісні якості, пов'язані з розумінням внутрішнього світу людей та гуманного до них ставлення. З урахуванням сформованої практики побудована єдина інтегральна модель освіти в умовах навчально-виховного процесу, яка передбачає, що вибір змісту, технології освіти має ґрунтуватися на індивідуально-психологічних і особистісних властивостях, особливості майбутньої професійної діяльності вчителя музичного мистецтва. Людина як особистість починається з усвідомлення навколишнього світу, його оцінки та визначення свого відношення до цього світу, з усвідомлення потреби у самовираженні та саморозвитку. Саме смисложиттєві орієнтації характеризують особистісні якості фахівця.

Ключові слова: професійна компетентність, професійна самооцінка, соціальна позиція, навчальна діяльність, самостійна творча діяльність, практична діяльність, організаційна діяльність, інтелектуальна активність.

Головне завдання будь-якого суспільства, якщо воно орієнтоване на гуманність і демократичність – створення умов для розвитку «людських якостей» особистості. Умови – це і конкретний етап природничо-історичного процесу, і певна суспільна система, і соціальна група, до якої належить даний суб'єкт суспільства, і характер його діяльності, тобто всі зовнішні умови по відношенню до нього. Кожна людина в тій чи іншій мірі впливає на зміну навколишнього середовища, суспільні відносини або характер праці, так як він, по суті, і результат, і джерело і рушійна сила суспільного розвитку.

У дослідженні співвідношення цих сторін як механізму взаємозв'язку певних умов, їх впливу на становлення особистості, на її самоздійснення та її вплив на зміну зовнішніх умов – головна роль, що належить ВНЗ, які також потребують відповідних умов для свого розвитку, в тому числі запит суспільства.

Чим більше особистість знає про себе самого і собі подібних, про свої можливості, про особливості суспільства, в якому вона живе, тим більш істотний вплив вона здатна справляти на реальну дійсність і самовдосконалення. Тому, робота ВНЗ, повинна бути спрямована на самопізнання, самооцінку, самовдосконалення, самоактуалізацію і

самореалізацію майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Дослідженню феномену професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, які зосереджені, перш за все, на питаннях підготовки освітян – учителів і викладачів вищих та середніх навчальних закладів. Фундаментальні основи оновлення системи вищої освіти, професійної підготовки майбутніх вчителів, теоретичні та методичні засади формування професіоналізму, професійної культури, професійної майстерності і власне професійної компетентності викладачів ВНЗ розкриваються в працях В. П. Андрущенка, В. І. Бондаря, Н. В. Гузій, О. А. Дубасенюк, І. А. Зязюна, І. Ф. Ісаєва, В. Г. Кременя, Н. В. Кузьміної, В. І. Лозової, В. І. Лугового, В. К. Майбороди, І. П. Підласого, Н. Г. Протасової, В. А. Семиченко, С. О. Сисоєвої, В. О. Сластьоніна, В. І. Тесленка та ін.

Проте, незважаючи на значний інтерес науковців до питань професійної підготовки вчителів, проблема формування професійної компетентності вчителя як у теоретичному, так і в практичному аспекті залишається мало дослідженою.

Основною метою нашої статті є визначення основних складових професійної ком-

петентності фахівця та аналіз сутності структурних компонентів професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

У даний час одним з важливих напрямів роботи з формування самопізнання, самооцінки, самоактуалізації і самовдосконалення майбутнього вчителя музичного мистецтва є вивчення та формування особистісних якостей фахівця.

Стратегічний орієнтир підготовки майбутнього фахівця в процесі професійної освіти – особистість, яка поєднує в собі високий професіоналізм, культуру, соціальну відповідальність, що володіє сучасним мисленням, навичками педагогічної діяльності, організаторської і виховної роботи.

Проблема якісної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва придбала в даний час виняткову значимість в силу критичного стану нашого суспільства. Яку б сферу людської життєдіяльності і реальних відносин ми не взяли (людина і природа, людина і людина тощо), скрізь виявляється, що подолання критичного стану залежить від людей, від їх активних, цілеспрямованих та відповідальних дій, які, в свою чергу, тісно взаємопов'язані з наявними і постійно мінливими особистісними якостями кожного індивіда.

Перед освітніми установами сьогодні постають серйозні питання:

- як визначити потенціал студента, як розвинути рівень свідомості, відповідальності особистості;
- як використовувати закономірності формування активності особистості;
- як організувати роботу з формування особистісних якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва?

Володіючи різноманітним властивостям особистість разом з тим являє собою єдине ціле, тому в наукових дослідженнях склався ряд шкіл і напрямів, де якості особистості досліджуються в різних аспектах. В одних школах їх вивчення пов'язане з аналізом діяльності (О. Г. Асмолов [2]; О. М. Леонтьєв [6]), в інших – з визначенням психологічних відносин особистості (Ст. Н. Мясичев [8]), у третіх – з процесом спілкування (К. О. Абульханова-Славська [1]; О. О. Бодальов [3]; Б. Ф. Ломов [5]).

У кожній з цих шкіл система особистісних якостей трактується по-різному. Так, за О. М. Леонтьєвим [6], ядро особистості утворюють ієрархії діяльностей, які формуються в процесі її становлення, тобто формування особистісних якостей відбувається в різних видах діяльності. При цьому, «одні і ті ж особливості людини можуть стояти в різному відношенні до його особистості. В одному випадку вони виступають як байдужі, а іншому – ті ж особливості істотно входять в її характеристику».

У концепції Ст. Н. Мясичева [8] властивості особистості розглядаються як її психологічні стосунки, які «представляють цілісну систему індивідуальних, виборчих, свідомих зв'язків особистості з різними сторонами об'єктивної діяльності...».

Дослідження особистості у контексті спілкування також розкриває певну систему властивостей, що виражає її взаємини з іншими людьми (товариськість чи замкнутість, тактовність або нетактовність, альтруїзм або егоїзм).

В якості ведучої, системоутворюючої характеристики особистості Б. Ф. Ломов [5] виділяє спрямованість, яка виявляється при вивченні властивостей і станів особистості: потреб, інтересів, схильностей, мотиваційної сфери, ідеалів, ціннісних орієнтації, переконань, здібностей, обдарованості, характеру, вольових, емоційних, інтелектуальних особливостей. Саме спрямованість визначає психологічний склад особистості, через який проявляються цілі, мотиви, суб'єктивне ставлення до різних сторін дійсності – вся система характеристик.

Питання про прояв психологічних особливостей особистості, становлення особистості та формування особистісних якостей майбутніх вчителів музичного мистецтва – одне з найскладніших теоретичних і найголовніших практичних. Вони безпосередньо пов'язані із завданнями підвищення професійного рівня студентів.

У зв'язку з тим, що суспільству потрібен фахівець, що володіє не тільки професійними знаннями і вміннями, але й вмінням входити в активні форми спілкування, в яких задовольняються вищі соціальні потреби, найваж-

ливішими завданнями є формування соціальної активності особистості.

Ми переконані, що думка про регулюючу функцію емоцій у взаєминах людей необхідно взяти до уваги, тому вважаємо, що завдання формування у майбутнього вчителя музичного мистецтва таких почуттів, як відповідальність за своє слово, справедливість, повага до себе та оточуючих, любов до своєї справи, стоїть на одному з перших місць. Не випадково результати нашого дослідження показують, що студенти до числа найважливіших якостей, якими, на їх погляд, повинен володіти майбутній вчитель музичного мистецтва, відносять чуйність, упевненість у собі, доброзичливість, врівноваженість, вміння спілкуватися з людьми, ввічливість, комунікабельність, інтелігентність та ін. Причому, ці якості цінуються не нижче інтелектуально-ділових, які гостро необхідні сучасному вчителю.

Серед якостей, які також повинні характеризувати фахівця, більшість студентів в першу чергу називають професіоналізм (83%), а так же якості, властиві діловій людині: рішучість, принциповість, сміливість (приблизно 70%). Високо цінують вони інтелектуальні якості (68%): розум, ерудицію, здатність до творчого мислення, прагнення до самовдосконалення, чітку логіку, здатність передбачати результати праці. Рідше, (28%): але також називають всебічний розвиток особистості.

Активність студентів та їх особистісні якості проявляються і формуються в процесі діяльності. Тут ми дотримуємося школи О. М. Леонтьєва [6]. Грунтуючись на діяльнісному підході, ми вважаємо, що формування особистісних якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва здійснюється в процесі навчально-виховної діяльності.

Відомо, що діяльність має певну внутрішню структуру, яку складають цілі, мотиви, способи та ін. На її утримання впливають і зовнішні обставини, інші люди, колектив, отже, і якість викладання, керівництво, проводиться виховна робота, ідеологія і мораль суспільства.

Ми виділяємо основні види діяльності, у яких, на наш погляд, і формуються особистіс-

ні якості майбутнього вчителя музичного мистецтва:

- навчальна діяльність (основна);
- самостійна творча діяльність;
- практична діяльність;
- організаторська діяльність.

Навчальну діяльність, як явище, можна характеризувати цілями, мотивами, пізнавальними процесами, починаючи зі сприйняття інформації і закінчуючи функціонуванням складних творчих процесів, різних емоційних проявів. З досвіду роботи, ми бачимо, що якщо вчення перетворити в творчість, то це особливо вплине на емоційно-вольову сферу студента, загострить його пам'ять і увагу, викличе почуття радості і задоволення, сприятиме підвищенню інтересу до пізнавальної діяльності.

Як нами зазначено вище, провідною діяльністю у ВНЗ є навчальна, де акцентується увага на розвитку активності, тому особливий інтерес, на наш погляд, є визначення навчальної активності в процесі навчання, висунуте Ст. А. Якуніним [10], що вказує на інтенсивність навчальної роботи і розглядається як поведінкова форма вираження мотивації. «Її показники – середні оцінки академічної успішності в поєднанні з оцінками навчальних умінь самостійної роботи, в яких знаходять відображення способи і прийоми розумової діяльності і які в сукупності характеризують систему самоорганізації студентів».

У структурі активності важливим компонентом вважається «доцільна воля, що виражається в увазі і забезпечує особистості зосередженість і спрямованість її свідомості на об'єкти, які вона сприймає в процесі діяльності і про яку мислить і говорить» (О. Р. Ковальов, Ст. Н. Мясичев). Воля, яка так необхідна майбутнім вчителям музичного мистецтва, за визначенням Р. С. Немова [9] – це властивість людини, що виявляється в її здатності свідомо керувати своєю психікою і вчинками.

Характерною рисою високого рівня активності студента є її значна стійкість, що проявляється у самоосвітній діяльності щодо прийнятої мети. Слід зазначити, що самоосвіта, це одна з особливостей роботи, спрямована на формування інтелектуальної активності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

У сучасних умовах, коли обсяг необхідних знань різко і швидко зростає, вже неможливо робити головну ставку на засвоєння певної суми фактів. Важливо прищеплювати вміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися в стрімкому потоці інформації.

Отже, реалізація самоосвітньої діяльності студентів у навчально-виховному процесі ВНЗ стає однією з найактуальніших педагогічних проблем, від успішного вирішення яких багато в чому буде залежати правильність самооцінки.

Ми розглядаємо самоосвіту як вид діяльності, провідною функцією якої є самореалізація особистості майбутнього вчителя. Самоосвіта – це по-справжньому вільний і водночас найскладніший вид освітньої діяльності, оскільки пов'язана з процедурами саморефлексії, самооцінки і виробленням умінь і навичок самостійно набувати актуальні знання і трансформувати їх в практичну діяльність.

Ми вважаємо, що при включенні студентів в процес самоосвіти необхідно враховувати загальну активність, яка є характерною рисою прояву темпераменту. У процесі самоосвіти простежується взаємозв'язок пошукової і творчої активності, що проявляється на вищому рівні самоосвітньої діяльності.

З дитинства у людини поступово виробляється той чи інший тип активної поведінки, що проявляється при формуванні певної потреби. З системи потреб за А. Маслоу [7] ми виділяємо «потребу досягнення – прагнення подолати щось, перевершити інших, зробити щось краще, досягти вищого рівня в будь-якій справі, бути послідовним і цілеспрямованим».

Таким чином, процес задоволення потреб виступає як цілеспрямована діяльність. Так, потреби в самоосвіті стають джерелом активності особистості. Вищенаведене підтверджує те, що мета - це і є суб'єктивне усвідомлення потреби. Потреби виявляються в мотивах, бажаннях, цілях, що спонукають людину до самоосвітньої діяльності і стають формою прояву потреби. Якщо в даний момент відсутня потреба, мотив недостатньо чіткий, то активність у вигляді навички, з максимальною участю свідомості протікає автоматично. Такий тип поведінки називають «звичною активністю» (Е. М. Борисова, Р. П. Логінова, М. О. Мдівані, Н. І. Козлов, Р. С. Нікіфорова).

Проте, звичка діяти активно у різних ситуаціях, яка не підкріплена ні потребами, ні мотивом швидко згасає. Таким чином, аналізуючи зв'язок між активністю і потребою, ми підкреслюємо необхідність виховання потреби в самоосвіті, прагненні займатися ним як одним з центральних завдань формування особистісних якостей, на що спрямована діяльність студентів у навчально-виховному процесі.

Невід'ємними якостями людини, що прагне до самовдосконалення, є такі якості особистості, як відповідальність, активність, наполегливість, ініціативність, цілеспрямованість, воля, активність мислення, розумова самостійність, самооцінка, самоконтроль, творча активність, самоаналіз. Саме на розвиток і формування таких якостей майбутнього спеціаліста і спрямована навчально-виховна діяльність.

Проаналізувавши ряд наукових досліджень, ми виділяємо кілька компонентів особистісної або суб'єктивної активності, які можливо розвивати в процесі самоосвітньої діяльності у ВНЗ:

- навчальна активність, що проявляється в навчальному процесі, вказує на інтенсивність навчальної роботи, на активне чи пасивне ставлення студента до навчальних занять, прояв ініціативи;
- організаційна активність виражається в прагненні студентів організувати свою самоосвітню діяльність. Організаційна активність впливає на формування відповідальності, послідовності, цілісності, конструктивності, цілеспрямованості.
- пошуково-творча активність спрямовується особистістю на зміну ситуації або відносини до неї при відсутності певного прогнозу результатів, але при постійному обліку ступеня ефективності діяльності, будучи важливою складовою частиною процесу планування, прогнозування результатів самоосвітньої діяльності. Формуються такі якості, як самостійність – прагнення до незалежності, очікування активності від інших особистостей, рішучість, впевненість в собі, енергійність, наполегливість.
- самоаналітична активність – наявність вміння і навичок самооцінки, самопізнання з метою самовиховання активності, а також можливості розвитку адекватного соціального мислення, що має для особистості внутрішній сенс і цін-

ність; схильність до позитивної самоактуалізації-сприйняття життя як процесу постійного вибору можливостей зростання, самовдосконалення. Саме тут формуються сильна воля, адекватна самооцінка, самоконтроль майбутнього вчителя музичного мистецтва.

- емоційно-ціннісна активність включає емоційність як позитивний емоційний фактор – реакцію на успіх і невдачу, активне позитивне ставлення до самоосвіти, самовдосконалення. Багатство і яскравість емоційних проявів, природність і невимушеність поведінки, готовність до співробітництва, відкритість.

На основі вищесказаного, суб'єктивну активність ми розглядаємо як інтегративну системну якість особистості, що проявляється в поведінці, почуттях і формується в її діяльності.

Суб'єктивна активність студентів, що проявляється на навчальних заняттях, позитивно оцінюється викладачами і самими студентами, стимулює прояв активності інших членів групи, що на наш погляд, сприяє більш цілеспрямованому формуванню особистісних якостей студентів в процесі навчання. Проявляючи активність будь-якого виду, людина виявляє її саме в діяльності.

Будь-яка, що вивчається дисципліна, виконує певні суспільні функції, отже, не може бути нейтральною по відношенню до актуальних проблем суспільства: економічних, науково-технічних, соціально-політичних, культурних. У кожній навчальній дисципліні є можливості для виховання, посилення переконань через систему знань, емоцій, які, закріплюючись в емоційно-вольовій сфері і пройшовши через неї, формуються у вигляді мотивів, які активізують діяльність. У процесі навчальної діяльності, в свою чергу, виробляються вміння і навички, що переростають у життєві переконання. Завдяки світогляду складається суспільно орієнтований спосіб життя людини, його життєва позиція. Тому ми вважаємо, що навчальна діяльність найбільш інтенсивно впливає на формування особистісних якостей студентів, на придбання ними необхідних професійних знань, умінь і навичок.

Існуюча система підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва потребує якісної зміни як своєї структури, так і змісту. Від

особистості фахівця, його якостей, вміння творчо підходити до своєї діяльності, рівня сформованості професійних здібностей багато в чому залежить його успіх. Навчальний процес стає все більш складним. Він вимагає від викладачів глибокого осмислення закономірностей навчальної діяльності, принципів та методів навчання, виховання, формування інтелектуальної активності і особистісних якостей студентів.

Багато чого у формуванні особистісних якостей майбутнього фахівця – педагога залежить від викладача ВНЗ. Викладач повинен знати, від яких процесів, станів і властивостей залежить досягнення головної та другорядних цілей навчання і як використовувати їх для теоретичної і практичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Мета участі студентів у самостійній творчій діяльності – формування їх професійної самостійності, здатності до творчого вирішення практичних завдань.

Разом з тим, заняття творчістю – це свідоме самовираження особистості, прагнення до життєвого самоствердження. В цьому відношенні мотиви діяльності студента збігаються з мотивами дослідника, серед яких – бажання самоствердитися, тобто довести собі та іншим, що ти можеш довести завдання до кінця, прагнення до самовираження, тобто до найбільш повного прояву своєї індивідуальності, і, нарешті, зацікавлення своєю професією.

Студент у ході самостійної роботи розвиває такі важливі якості, як творче мислення, відповідальність та вміння відстоювати свою точку зору. З боку викладача необхідні добре ставлення, увага і підтримка, без яких немає розвитку активності студентів.

Таким чином, метою включення студентів у творчу діяльність є:

- підвищення інтелектуальної активності;
- творче освоєння навчального матеріалу;
- вироблення соціальної позиції та професійної самооцінки;
- формування професійно важливих та особистісних якостей спеціаліста.

Студент набуває навичок, які знадобляться йому протягом усього життя і практичної діяльності (самостійність суджень, вміння концентруватися, збагачувати власний

запас знань, мати багатосторонній погляд на виникаючі проблеми, вміти цілеспрямовано і вдумливо працювати).

У процесі навчання студенти отримують не тільки теоретичні знання на лекційних заняттях, але і практичні навички, у ході практики, організованих в загально освітніх закладах, що дозволяє значно поліпшити рівень підготовки випускників і сприяє становленню особистості, розвитку його особистісних і професійних якостей.

Практична підготовка студентів є найважливішою частиною підготовки фахівців для ЗОШ.

Особистість майбутнього вчителя музичного мистецтва можна охарактеризувати п'ятьма основними потенціалами: пізнавальним, морально-етичним, творчим, комунікативним й естетичним. Такий потенціал відіграє роль динамічних доміант, які задають спрямованість процесу розвитку фахівця.

Пізнавальний потенціал визначається, насамперед, обсягом і якістю інформації, якою володіє особистість. Він включає в себе якості, що забезпечують продуктивність пізнавальної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Морально-етичний потенціал обумовлюється надбаними студентом в процесі соціалізації морально-етичними нормами, життєвими цілями, переконаннями, прагненнями.

Творчий потенціал студента визначається особистісним репертуаром умінь і навичок, здібностями до дії і мірою їх реалізації в певній сфері діяльності чи спілкування.

З усіх перерахованих вище особистісних якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва, інтегральною властивістю особистості нам представляється її творчий потенціал, що відображає спрямованість взаємозв'язку і напруженість всіх якостей і здібностей особистості. Творчий потенціал виражає здатність студента до перетворювальних дій, до самостійного оволодіння необхідними знаннями і навичками, до пошуку нових знань для розв'язання навчальних і практичних проблем, до застосування отриманих знань у різних ситуаціях та ін.

Комунікативний потенціал студента оцінюється ступенем товарищескості, характером і міцністю контактів, що встановлюються індивідом з іншими людьми.

Естетичний потенціал студента обумовлюється рівнем та інтенсивністю його художніх потреб, а також тим, як він їх задовольняє. Естетична активність особистості реалізується в професійній або самодіяльній творчості або у „споживанні” творів мистецтва.

Іншими словами, майбутній вчитель музичного мистецтва визначає: 1) що він знає, 2) що він цінує, 3) що і як він творить, 4) з ким, і як він спілкується, 5) які його естетичні потреби і як він їх задовольняє.

Для повноцінного формування майбутнього вчителя музичного мистецтва, розвитку його потенціалу і особистісних якостей фахівця, викладачам ВНЗ важливо знати, вміти направляти і коригувати ряд особистісних утворень. Одним з таких утворень належить життєвому плану студента, його спрямованості, потребі персоналізації та потребі самореалізації. Потреба самореалізації проявляється у прагненні студента реалізувати свій особистісний потенціал (запас життєвої енергії, задатки, здібності).

Виходячи з вищесказаного, справжньою суттю освіти має бути ознайомлення зі шляхами, за допомогою яких майбутній вчитель музичного мистецтва може стати тим, ким він може стати, тобто самореалізуватися.

Тому метою формування у студентів професійної компетентності є формування в особистості майбутніх фахівців таких ціннісних орієнтації, відносин, мотивів, які забезпечили б оцінку і регулювання поведінки згідно з моральними нормами, прийнятими в конкретному соціально-культурному середовищі.

Професійна компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва – це складова професійної культури, що визначає соціальну орієнтацію особистості в контексті професійної діяльності і відображає всі її компоненти: сукупність знань, умінь, завдяки яким антропологічні знання визначаються в практичних діях; сформована особиста і професійна позиція, особиста і професійна самооцінка, що визначає активне, творче ставлення до діяльності; сукупність особистісних і професійно важливих якостей особистості, що визначають успішність професійної діяльності фахівця, його самореалізацію.

Розвиток особистісних якостей – цілісний процес, як цілісна людська діяльність, яка здійснюється в єдності пізнання, спілкування і

практики, що виявляється в найрізноманітніших формах у системі людських взаємин. Тому розвиток особистісних якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва в навчальному процесі сприяє становленню і його професійних якостей. На нашу думку, це далеко не всі якості, якими повинен володіти сучасний вчитель музичного мистецтва, тому подальшого дослідження потребують інші складові професійної компетентності майбутнього фахівця.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К. А. Деятельность и психология личности / К. А. Абульханова-Славская. — М. : Наука, 1980. — 335 с.
2. Асмолов А. Г. Личность как предмет психологического исследования / А. Г. Асмолов. — М., 1984. — 274 с.
3. Бодалев А. А. Восприятие и взаимопонимание человека человеком / А. А. Бодалев. — М. : МГУ, 1982. — 199 с.
4. Ковалев А. Г. Психологические особенности человека / А. Г. Ковалев, В. Н. Мясищев. — Т. 1. — Л., 1957-1960. — 264 с.
5. Ломов Б. Ф. Методологические основы методов обучения / Б. Ф. Ломов. — М. : Педагогика, 1981. — С. 19—24.
6. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. — М., 1977. — 304 с.
7. Маслоу А. Теория человеческой мотивации (цитируется по А. Маслоу Мотивация и личность / А. Маслоу. — СПб. : Евразия, 1999. — С. 77—105.
8. Мясищев В. Н. Проблема способностей в советской психологии и ее ближайшие задачи / В. Н. Мясищев // Проблемы способностей : материалы конференции, 22-24 июня 1960 г. Ленинград [отв. ред чл.-кор. АПН РСФСР проф. В. Н. Мясищев]. — М., 1962. — 308 с.
9. Немов Р. С. Учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. / Р. С. Немов. — 4-е изд. — М. : ВЛАДОС, 2000. — Кн. 1 : Общие основы психологии. — 688 с.
10. Якунин В. А. История психологии / В. А. Якунин. — М. : Изд-во В. А. Михайлова, 1998. — 336 с.

Т. ПОТАПЧУК
Rivne

PROFESSIONALLY IMPORTANT PERSONAL QUALITIES OF A FUTURE TEACHER OF MUSICAL ART AS THE BASIS OF PROFESSIONAL COMPETENCE

The article describes professionally important personal qualities of future teachers of music. Considered the greatest professional significance for future specialist have the personal qualities associated with understanding the inner world of people and a humane attitude toward them. Considering the practice constructed of a single integral model of education in the conditions of educational process, which provides that the choice of content, technology education should be based on individual psychological and personal qualities and features of their future professional activity of a teacher of music. Man as a person begins with awareness of the surrounding world, its evaluation and determination of their relationship to that world, with awareness of the need for self-expression and self-development. It is life orientation characterize the personal qualities of a specialist.

Key words: professional competence, professional self-esteem, social position, educational activity, independent creative activities, practical activities, organizational activity, intellectual activity.

Т. В. ПОТАПЧУК
г. Ровно

ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ВАЖНЫЕ ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА КАК ОСНОВА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ

В статье рассмотрены профессионально важные личностные качества будущего учителя музыкального искусства. Рассмотрено, что наибольшую профессиональную значимость для будущего специалиста имеют личностные качества, связанные с пониманием внутреннего мира людей и гуманного отношения к ним. С учетом сложившейся практики построена единая интегральная модель образования в условиях учебно-воспитательного процесса, которая предусматривает, что выбор содержания, технологии образования должен основываться на индивидуально-психологических и личностных свойствах, особенностях будущей профессиональной деятельности учителя музыкального искусства. Человек как личность начинается с осознания окружающего мира, его оценки и определения своего отношения к этому миру, с осознания потребности в самовыражении и саморазвитии. Именно смысловые ориентации характеризуют личностные качества специалиста.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, профессиональная самооценка, социальная позиция, учебная деятельность, самостоятельная творческая деятельность, практическая деятельность, организационная деятельность, интеллектуальная активность.

Стаття надійшла до редколегії 01.07.2015